I. Akmens amžiaus ir ankstyvojo metalų laikotarpio objektai
Stone Age and Early Metal Period Sites

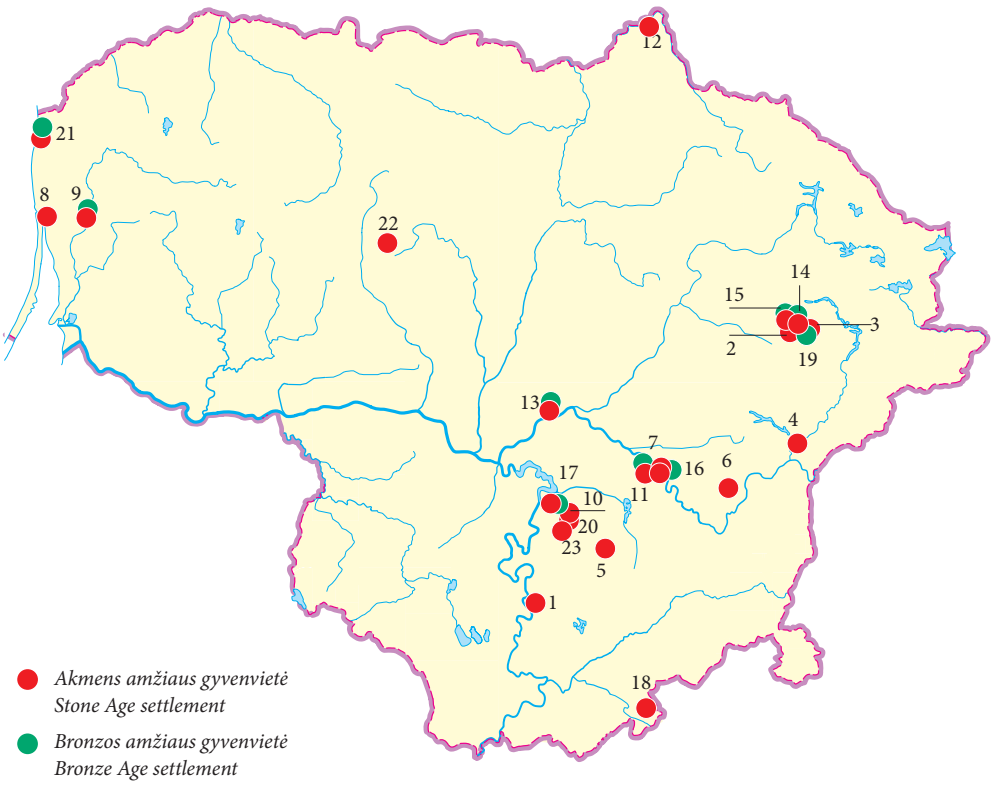

● *Akmens amžiaus gyvenvietė*
Stone Age settlement

● *Bronzos amžiaus gyvenvietė*
Bronze Age settlement

1. *Alytus (žr. II)*
2. *Alnė*
3. *Antakalnis*
4. *Ažutakis*
5. *Bajorai (žr. IV)*
6. *Dūkšteliai*
7. *Kernavė (žr. II)*
8. *Klaipėda (žr. II)*
9. *Kvietiniai*
10. *Meškučiai (žr. IV)*
11. *Mitkiškės*
12. *Nemunėlio Radviliškis*
13. *Pabartoniai*
14. *Pagaluonė*
15. *Pagraužė*
16. *Semeniškiai (žr. II)*
17. *Stebeikiai*
18. *Šiliniai*
19. *Šnieriškė (ir X)*
20. *Šventininkai*
21. *Šventoji*
22. *Tytuvėnėliai*
23. *Vilūnai*

Mantas Daubaras

Dumblio ežero salos tyrimai

Vandalinas Šukevičius Dumblio ežero aplinkoje mini keletą akmens amžiaus laikotarpio radimviečių: Borow(k)a (dab. Šiliniai) – stovykla aukštumoje šalia Dumblio ežero, Mantotai – dvi radimvietės / stovyklos į ŠR bei V nuo Mantotų kaimo. Šiuo metu aukščiau paminėtų radimviečių tikslios vietos nėra žinomos ar saugomos.

2015 m. Dumblio ežero saloje (Kaniavos sen., Varėnos r.) vykdyti žvalgomieji archeologiniai tyrimai, siekiant surasti naujų archeologijos objektų. Tyrimai vykdyti tyrėjo iniciatyva ir lėšomis. Pradžioje pradėtas tirti 6x1 m dydžio plotas (1 pav.), tačiau jau velėnoje suradus titnago artefaktų, nuspręsta naujai surasto archeologinio objekto tyrimais nebeardyti ir iki įžemio ištirti tik 1x1 m dydžio šurfo dalį. Iki įžemio ištirtoje šurfo Š dalyje fiksuota tokia stratigrafija: 20–26 cm storio tamsiai pilko smėlio velėna, 18–20 cm storio geltono smėlio sluoksnis, beveik balto smėlio įžemis, kuris buvo prakastas papildomai 25–30 cm. Šurfo Š dalis buvo ištirta iki 60 cm gylio (2 pav.).

Tyrimų metu rasti 305 titnaginiai radiniai (211 nuoskalų, 78 apskaldytos žaliavos konkrecijos, 6 skeltės, 5 skaldytinio aikštelės krašto nuoskalos, 1 skaldytinis ir 1 skaldytinio fragmentas, 1 perforatorius, 1 grandukas ir 1 neaiškaus formaliojo dirbinio fragmentas) bei 1 lipdytinės keramikos lygiu paviršiumi fragmentas (3 pav.). Žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu surasti priešistorės laikotarpiu datuojami titnaginiai radiniai bei neaiškios chronologijos lipdytinės keramikos fragmentas leidžia teigti, kad šioje teritorijoje priešistoriniais laikais vyko žmonių veikla.

1 pav. Tirtos vietos situacijos planas: 1 – šurfas 1. M. Daubaro brėž.

Fig. 1. Situation plan of the investigated location: 1 – test pit

2 pav. Iki įžemio ištirtos šurfo Š sienelės vaizdas. M. Daubaro nuotr.

Fig. 2. View of the N wall of the test pit

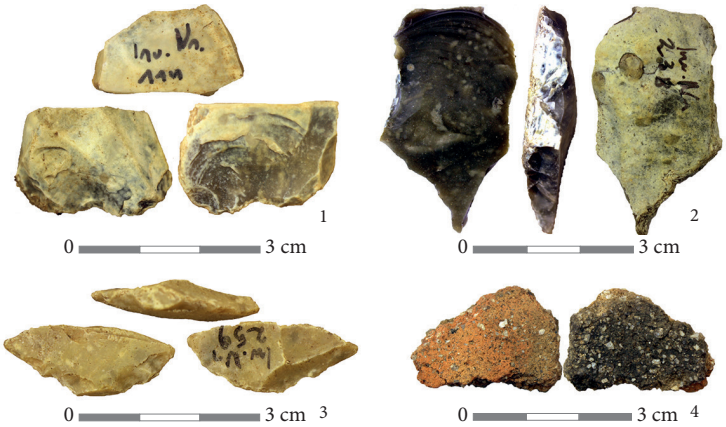

3 pav. Dalis tyrimų metu surastų dirbinių: 1 – skaldytinis; 2 – perforatorius; 3 – grandukas; 4 – lipdytinės keramikos fragmentas. M. Daubaro nuotr.

Fig. 3. Some of the artefacts discovered during the investigation: 1 – a core; 2 – a perforator, 3 – a spokeshave; 4 – sherd of hand built pottery

2015 m. tyrimai, deja, nesuteikė aiškesnės informacijos apie žmonių veiklos saloje chronologiją, tačiau leidžia kalbėti apie čia vykusios veiklos pobūdį – saloje žmonės lankydavosi dėl čia lengvai prieinamos titnago žaliavos, kuri salos teritorijoje greičiausiai buvo ne tik renkama, bet ir kasama (kasimo požymių 2015 m. tyrimų metu neaptikta), vietoje apskaldoma siekiant įvertinti titnago žaliavos kokybę (paliekant nekokybiškas ar mažas apskaldytos titnago žaliavos konkrecijas bei nuoskalas mėtytis titnago žaliavos išgavimo vietoje).

Remiantis 2015 m. tyrimų duomenimis, siūloma visai salos teritorijai suteikti teisinę apsaugą, kaip vertingąsias savybes įvardyti priešistorinių laikų titnago žaliavos gavybos bei pirminio apdorojimo vietą.

The Investigation on the Island in Lake Dumblis

At the site excavated during a field evaluation on the island in Lake Dumblis (Figs. 1 –2), 305 flint finds (211 flakes, 78 knapped concretions, 6 blades, 5 core edge rejuvenation flakes, 1 core, 1 core fragment, 1 perforator, 1 spokeshave, and 1 fragment of an unclear formal artefact) and 1 fragment of hand built pottery with a smooth surface (Fig. 3) were discovered. Based on the 2015 investigation data, it has been proposed to provide legal protection for the island's entire territory and to call the prehistoric flint mine and initial processing site the most valuable property.

Gabrielė Gudaitienė

Dūkštelių senovės gyvenvietė

Dūkštelių senovės gyvenvietė (UK 38282) yra Vilniaus r., į ŠR nuo kelio Bukiškis–Maišiagala, apie 700 m į PR nuo Dūkštelio ežero, pakilumoje abipus žvyrkelio Dūkšteliai–Pavydokiai,